

Strategi for Eksport af Is og Vand 2026-30

Udarbejdet af Departementet for Erhverv, Råstoffer, Energi, Justitsområdet og Ligestilling

Forord

Strategi for Eksport af Is og Vand 2026-30 fokuserer på Grønlands rolle i det globale marked for is- og vandeksport, herunder både flaskevand, bulk-vand samt Gletsjer is.

Strategien er tænkt som en opdatering og videreførelse af den tidligere strategi fra 2017 og er den overordnede ramme for, hvordan iværksættere og selskaber kan udnytte Grønlands vand og is ressourcer kommercielt.

Med en ny strategi ønsker Naalakkersuisut at skabe en sammenhængende ramme og forbedrede muligheder for vækst i vandsektoren og dermed udnytte Grønlands vand- og is ressourcer bedre samt sikre at rammerne for eksport af kælvet Gletsjer is, Gletsjer vand samt ferskvand.

Indledning

Siden 2017 har Naalakkersuisut haft et ønske om at fremme vandbranchen gennem øget kommercialisering og eksport af drikkevand og Gletsjer is. Det daværende Departement for Erhverv og Energi udarbejdede *Strategi for eksport af is og vand* i 2017, og Inatsisartut vedtog lov nr. 11 om kommerciel udnyttelse af is og vand.

Det må desværre konstateres, at vandbranchen ikke har oplevet den vækst og fremgang, som der var forhåbninger om, til trods for at den globale efterspørgsel efter flaske- og bulk vand fortsætter med at vokse.

Naalakkersuisut ønsker, at vandbranchen kan være med til at efterkomme den globale efterspørgsel på vand.

Strategi for Eksport af Is og Vand 2026-30 har tre overordnede fokusområder:

- 1) Revidering og optimering af lovgivning,
- 2) Optimering af sagsbehandling ifm. udstedelse af tilladelser
- 3) Skabe rammer og interesse, som kan tiltrække investorer og iværksættere til området.

Øget efterspørgsel efter is og vand

Grønland rummer unikke ressourcer i gletsjervand og gletsjer is, og med fokus på den høje kvalitet, og unikke ophav ses der gode eksportmæssige muligheder. Med udgangspunkt i den høje kvalitet, unikke historie samt de høje logistikrelaterede omkostninger, er det vigtig at der satses på Premium produkter og segment.

Ligeledes ses et stigende behov for ferskvand, hvor nye rammer forbedrer eksportmulighederne i form af bulk vand.

Dette vil være med til at skabe en sund og økonomisk bæredygtig forretning for licensindehaverne og dermed solid etablering i markedet. Det handler om at få bygget et marked op og skabt succes til de første initiativer, så efterspørgslen øges på verdensmarkedet og der sker en værdiskabelse i "Brand Value"

På sigt er bulk vand i større omfang via tankskibe også en mulighed. Dette kræver lokal etablering af faciliteter til tankning og afsætning i store mængder, der kan gøre transporten og investeringen økonomisk rentabelt. Nye anlæg og installationer, påhviler den enkelte licensindehaver.

Gletsjervand har en unik sammensætning, mild smag og helt fri for kalk og forekommer i store mængder.

Gletsjeris er dannet gennem mange år, endda op til over 10.000 år eller mere og under stort tryk.

Dette giver isen fantastiske egenskaber i en drink, smelter langsomt og ofte med luftbobler som frigives med lyde.

Isen opsamles i fjordsystemerne efter at isen er kælvet og kan eksporteres som bulk, opskåret i blokke til anvendelse på barer verden over eller som knust Gletsjeris i detailpakninger.

Eksport af vand:

Globale tendenser 2020-2025:

- Vandeksport har været stigende i årene 2020-2025, primært drevet af efterspørgslen efter flaskevand.
 - Europa, især lande som Frankrig, Italien og Schweiz, har været førende eksportører af flaskevand.
 - Island har en større eksport af flaskevand til USA.
 - Der er også sket en stigende eksport til Asien, Mellemøsten og især Kina, hvor der har været en stigende efterspørgsel efter importerede premium-vandmærker.
- Ligeledes ses der en stigende efterspørgsel efter ferskvand i store mængder.

Eksport af gletsjeris:

I 2024 blev første eksport af gletsjeris sendt til Mellemøsten og første eksport af is i nyere tid.

Ved årsskiftet 2024/2025 var der i alt 6 firmaer, som har licenser og udnyttelsestilladelser til eksport af gletsjervand og is. I løbet af 2025 er der kommet en række nye ansøgninger.

Generelle trends:

Grønland har en enestående vandressource, og det er Naalakkersuisuts overbevisning, at der er et uudnyttet kommercielt potentiale i eksport af is og vand.

For at opnå synlighed på et kompetitivt globalt marked for is og vand, er det nødvendigt at styrke markedsføringen og branding for at kunne tiltrække flere aktører, som ser muligheden i opstart af produktion og eksport.

Erfaringen siden den tidligere strategi for eksport af is og vand blev vedtaget i 2017 har vist, at det har været meget krævende og med store omkostninger at starte produktion op. Dertil kommer transportomkostninger og det reelle salg har været begrænset og samtidig satte pandemien med Coronavirus et låg på mulighederne.

Handlingsplan

Gennem en revideret lovgivning, professionaliseret sagsbehandling og en letforståelig ansøgebervejledning ønsker Naalakkersuisut at skabe de bedste rammebetingelser for den grønlandske vand- og is sektor og dermed være med til at sikre økonomisk vækst, arbejdspladser og en bæredygtig udvikling af vores samfund.

Den nye "vand og is pakke" består af et nyt lovforslag om kommercialiseret brug af is og vand, der vil gøre sagsbehandlingen ifm. udstedelse af tilladelser mere transparent og effektivt. Loven forventes behandlet i Inatsisartut primo 2026. Derudover reguleres og effektiviseres ansøgningsproceduren og der indføres en ny royalty struktur, der har til formål at fremme eksporten, ikke mindst af bulk vand. Endeligt fokuseres der på branding, der har til formål at øge kendskabet til vores ressource og fremhæve dens mange fordele.

Strategi for Eksport af Is og Vand 2026-2030 fremlægger konkrete handlingsplaner, hvis formål er at anvise tiltag og løsninger på området.

Mål og indsatsområder

Målet er, at vand- og is sektoren skal vækste og blive en kommerciel og økonomisk bæredygtig eksportsucces.

Det kræver at følgende indsatsområder løftes:

- 1) Forbedret lovgivning, ny royalty struktur, information og sagsbehandling ifm. udstedelse af tilladelser
- 2) Markedsføring og branding
- 3) Generelle forbedringer i Infrastruktur
- 4) Forskning og udvikling samt videndeling på området

De 4 indsatsområder er pejlemærker for en succesfuld efterlevelse af Strategi for Eksport af Is og Vand 2026-2030.

1) Forbedret lovgivning og sagsbehandling ifm. udstedelse af tilladelser:

Forbedret lovgivning

- Kortlægning af udfordringer ved den eksisterende lovgivning er i igangsat og afsluttes i første halvår af 2025.
- Ny lovtekst udarbejdes i løbet af 2025, med fokus på mere smidighed og erhvervsmæssig tilgang.
- Ny lov søges tilrettet og fremlægges for Inatsisartut på forårssamlingen 2026

Forbedret sagsbehandling

- Ansøgningsproceduren gennemgås med henblik på at forenkle og effektivisere processerne forbundet med ansøgninger. Dette arbejde munder ud i en ny vejledning til sagsbehandlingen. De elementer der ikke afventer ny lovgivning implementeres i løbet af 2025. Den endelige vejledning færdiggøres efter Inatsisartut behandling af lovforslaget, forventeligt forår 2026.

2) Markedsføring og branding:

Forbedret markedsføring af isens unikke egenskaber

- Der udarbejdes en brandingstrategi og mærkningsordning med fokus på ophav for at sikre kvalitet og tilgang til rigtig historie. Dette iværksættes i løbet af 2025/26 i forbindelse med ny mærkningsordning.
- Denne fortælling går fint i spænd med den øvrige branding af landet som leverandør af topklasse produkter baseret på bæredygtighed og med en facinerende fortælling om både naturen og kulturen. Det vurderes som nødvendigt at det offentlige engagerer sig i brandingarbejdet for at støtte sektoren, når den skal løfte produkterne ind på et stort og stærk konkurrencepræget marked for vand og is.
- Fordele og muligheder for erhvervsfremstød og deltagelse på internationale messer afdækkes og vurderes inden udgangen af 2025. Bæredygtig vinkel kan tage udgangspunkt i Grøn og klimavenlig strøm fra vandkraft m.m. Der laves en ny og holdbar beskrivelse som kan anvendes til markedsføring.
- Etablering af en certificeringsordning med fokus på kvalitet og ophav.
- Udvikle et samarbejde med repræsentationerne med fokus på den grønlandske vandsektor.
- Der etableres dialog mellem vandsektoren samt potentielle aftagere gennem B2B i forbindelse med erhvervsfremstød i 2026-27

3) Generelle forbedringer i infrastruktur

Forbedret infrastruktur

- Eksport af is og vand vil med fordel have gavn af en forbedret infrastruktur med bedre container transportmuligheder, til det amerikanske marked. Dermed kunne producenterne have lettere ved at eksportere uden fordyrende transport via Island eller Danmark.

4) Forskning og udvikling:

Forbedret forskning og udvikling

- Potentialerne for produktudvikling med henblik på afsætning som Premium / High End produkter vurderes i et samarbejde mellem brancheaktører, departementet og potentielle aftagere. Fremlægges 2026.
- Videndeling i vandsektoren gennem etablering af relevante fora, hvor branchen og andre centrale interessenter kan erfaringsudveksle og dele viden.

Sammenhængen mellem eksport af is og vand og FN's verdensmål

Strategi for Eksport af Is og Vand 2025-30, er udarbejdet i henhold til følgende FN's verdensmål og tilhørende delmål:

Verdensmål 6: Rent vand og sanitet – inkl. delmål 6.4, 6.5 og 6a

Verdensmål 8: Økonomisk vækst og gode jobs – inkl. delmål 8.3 og 8.4

Verdensmål 9: Innovation og infrastruktur – inkl. delmål 9.1 og 9.2

Verdensmål 12: Ansvarligt forbrug og produktion – inkl. delmål 12.2

Verdensmål 17: Partnerskab for handling – inkl. delmål 17.16 og 17.17

Forsyningssikkerhed af vand og bæredygtig forvaltning (Verdensmål 6)

Vandmangel påvirker knap halvdelen af verdens befolkning. Det er et alarmerende tal, som forventes at stige i takt med de stigende globale temperaturer forårsaget af klimaændringerne.

I 2050 forventes det, at 47 procent af verdens befolkning vil bo i områder ramt af vandstress; en betydelig del af disse områder er allerede nu tæt på at udtømme deres kilder med vedvarende ferskvand og må nu regne med ikke-konventionelle kilder. Hyppigere tørke og øget ørkendannelse forstærker allerede i dag disse tendenser.

I 2050 forventes det, at hver fjerde af verdens lande er påvirket af tilbagevendende vandmangel.

Universel adgang til sikkert og billigt drikkevand til alle inden 2030 kræver, at der på globalt niveau investeres i infrastruktur.

Beskyttelse og genoprettelse af vandrelaterede økosystemer er afgørende, hvis vandmanglen skal afbødes. Der er også brug for at styrke det internationale samarbejde for at fremme vandeffektivitet og støtte behandlingsteknologier i lande ramt af tørke og ørkendannelse.

Relevante FN-mål:

Inden 2030 skal effektiviteten af vandanvendelsen inden for alle sektorer øges væsentligt, og der skal sikres bæredygtig indvinding af og forsyning med ferskvand for at imødegå vandknaphed og væsentligt reducere antallet af mennesker, der lider af vandmangel.

Inden 2030 skal forvaltning af vandressourcer integreres på alle niveauer, herunder gennem samarbejde på tværs af landegrænser.

Inden 2030 skal det internationale samarbejdes støtte til kapacitetsopbygning i udviklingslande udvides inden for vand- og sanitetsrelaterede aktiviteter og programmer, herunder indvinding af vand, afsaltning, vandeffektivitet, spildevandsbehandling, genbrug og genanvendelsesteknologier. (Verdensmål 6, delmål 6.4, 6.5 og 6a)

Bæredygtig vækst og fuld beskæftigelse (Verdensmål 8)

Verdensmålene for bæredygtig udvikling søger at fremme økonomisk vækst gennem øget produktivitet og teknologiske gennembrud. Fokus på politikker, som er gunstige for iværksætterkultur og jobskabelse er et middel til at indfri ambitionen om øget økonomisk vækst.

Relevante FN-mål:

Det globale mål er at opnå fuld beskæftigelse og høj produktivitet gennem anstændige jobs for alle kvinder og mænd i 2030.

Frem til 2030 skal den globale ressourceeffektivitet inden for forbrug og produktion løbende forbedres, og det skal bestræbes at afkoble økonomisk vækst fra miljøforringelse, i overensstemmelse med de 10-årige rammeprogrammer for bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre med de udviklede lande i spidsen. (Verdensmål 8, delmål 8.3 og 8.4)

Robust infrastruktur og understøttelse af innovation (Verdensmål 9)

Vedvarende investeringer i infrastruktur, bæredygtige teknologier og innovation er afgørende drivkræfter for økonomisk vækst og udvikling.

Den teknologiske udvikling er også nøglen til at finde varige og bæredygtige løsninger på både økonomiske og miljømæssige udfordringer, eksempelvis ved at skabe nye arbejdspladser, fremme miljøvenlig industri og investere i forskning og innovation.

Relevant FN-mål:

En inklusiv og bæredygtig industrialisering skal fremmes, og industriens andel af beskæftigelsen og bruttonationalproduktet skal øges i betydelig grad inden 2030 i overensstemmelse med nationale forhold. I de mindst udviklede lande skal industriens markedsandel fordobles. (Verdensmål 9, delmål 9.1 og 9.2)

Bæredygtig forbrug og produktion (Verdensmål 12)

Bæredygtig økonomisk vækst og udvikling kræver en ændring af den måde, som verdens varer og ressourcer produceres og forbruges på.

På globalt plan er landbruget den største forbruger af vand. Kunstig vanding står for ca. 70 procent af alt forbrug af ferskvand.

Relevant FN-mål:

Inden 2030 skal der opnås en bæredygtig forvaltning og effektiv udnyttelse af naturressourcer. (Verdensmål 12, delmål 12.2)

Globale partnerskaber for bæredygtig udvikling (Verdensmål 17)

Verdensmålene for bæredygtig udvikling kan kun realiseres gennem et stærkt globalt engagement og samarbejde. I dag er verden tættere forbundet. Bedre og lettere adgang til teknologi og viden er en vigtig måde at dele ideer og fremme innovation.

Relevante FN-mål:

Målet er at styrke nord-syd og syd-syd-samarbejder ved at støtte nationale planer for at nå verdensmålene. International handel og støtte til øget eksport kan bidrage til at opnå et universelt, regelbaseret og retfærdigt handelssystem, der er fair, åbent og til fordel for alle.

For at støtte alle lande i at nå verdensmålene for bæredygtig udvikling skal det globale partnerskab for bæredygtig udvikling styrkes. Det bør ske gennem partnerskaber med mange forskellige interessenter, der mobiliserer og deler viden, ekspertise, teknologi og finansielle ressourcer.

Forskellige partnerskabskonstruktioner som offentlige partnerskaber, offentligt-private partnerskaber og civilsamfundspartnerskaber skal tilskyndes og fremmes.

Baggrund

Strategi for Eksport af Is og Vand 2026-30 er baseret på følgende baggrundsviden:

Afsætningstal fra markedet samt kig på andre landes eksport af Gletsjervand og is.
Løbende dialog med eksisterende ansøgere og rettighedshavere, samt pre-høring.
Kortlægning af gældende ret og evaluering af praktiseret sagsbehandling.

